

Struinen door de **Millingerwaard** (ca. 10 km)

Twan Teunissen, Boswachter van Staatsbosbeheer in de Gelderse Poort, neemt je tijdens deze 10 kilometer lange wandeling mee naar zijn favoriete plekken in de Millingerwaard. Trek je laarzen aan, hang je verrekijker om en ga op pad!

Tekst :
Twan Teunissen
(Staatsbosbeheer).

1. Lange Paol

De wandeling start bij parkeerplaats Lange Paol langs de weg tussen Kekerdom en Millingen aan de Rijn. Op de parkeerplaats staat een paneel met informatie over de Millingerwaard.

burcht. Wie in de schemering hier stilletjes gaat zitten, heeft grote kans de bevers te zien. Overdag kun je langs het water beversporen vinden. Let maar op de knaagsporen aan de bomen.

Zwarte toorts

2. Millingerhof

Links van het pad staan grote populieren en oude schietwilgen. De bomen groeien op kleirichels die zijn blijven staan na het afgraven van klei voor de steenfabrieken. In dit bos slapen in de herfst grote groepen aalscholvers en grote zilverreigers. Tijdens de avondschemering vliegen ze naar hun slaapplek, een spectaculair gezicht!

6. Hoogwaterveiligheid

De Millingerwaard maakte onderdeel uit van 'Ruimte voor de Rivier'. Voor de veiligheid van bewoners van het riviereengebied heeft het water hier veel meer ruimte gekregen. De grote geulen zijn aangelegd om het water tijdens extreem hoogwater sneller af te voeren. Dit gaat goed samen met ontwikkeling van dynamische riviernatuur.

Kijkhuis

3. Zachthoutoobos

In de Kekerdomse Waard groeit zogenaamd zacht-houtoobos. Het wilgenbos bestaat hier vooral uit schietwilgen. De bomen zijn ongeveer 70 jaar oud. Omdat schietwilgen snel groeien, worden ze snel groot én oud. Veel bomen zijn er omgevallen en bomen die er nog staan zitten vol holtes. Het is er een paradijs voor spechten. In het voorjaar staat het bos vaak onderwater. Overstromingen kan dit bos als de beste hebben.

7. Bos en struweel

Nog geen 30 jaar geleden lagen hier maisakkers. Nu is het hier begroeid met mei- en sleedoorns en steeds meer bomen die opgroeien in de bescherming van die doornstruiken. In de winter een goede plek om koperwieken, kramsvogels en andere vogels te kijken.

Oobos.

4. Kijkhuis

Dit kijkhuis beweegt mee met het water. Vanuit het Kijkhuis heb je mooi uitzicht over de geulen en wie geluk heeft ziet een ijsvogel vliegen of een bever zwemmen. 's Zomers broeden hier zwarte sterns op vlotjes.

8. Hoogwatervluchtplaats

Dit deel van de Millingerwaard overstroomt niet. Tijdens hoogwater is dit één van de plekken waar vossen, reeën, muizen en de grote grazers een veilig heenkomen vinden. 's Zomers bloeien er bijzondere planten.

5. Beverburcht

Aan de overkant van de geul ligt een grote bever-

9. Steenfabrieken

De Gelderse Poort kent een lange historie van steenfabricage. Op verschillende plekken in de Millingerwaard zijn overblijfselen te vinden. De resten van deze voormalige steenfabriek blijven staan en mogen langzaam vervallen.

Sint-Janskruid

10. Stroomdalplanten

Bijzondere stroomdalplanten kun je in de droge graslanden langs de rivier vinden. Veldsalie, kleine ruit, brede ereprijs en veel andere soorten kun je hier tegenkomen. Het zijn soorten die in de verre omtrek alleen langs de rivier groeien. Allemaal teruggekomen in dit gebied dankzij hoogwater dat de zaden meevoert en achterlaat.

Een paartje bastaard-zandloopkevers

11. Rivierduin

Dit is het hoogste levende rivierduin van Nederland. Bij iedere westerstorm wordt het zand hoger op het duin geblazen. In het losse zand groeien pioniersoorten zoals stekend loogkruid en cipres-wolfsmelk.

12. Oeverbos

Langs de Waal groeien hier hele stoere bomen. De zwarte populieren en schietwilgen staan namelijk de ene dag met de voeten in het water en de andere dag staan ze in gortdroog zand. Het lijkt wel of een aantal bomen op stelten staat als in een mangrovebos.

Koniks.

13. Grote en kleine grazers

In de Millingerwaard grazen het hele jaar door runderen en paarden. Zij vormen de begroeiing. Maar ze worden daarbij geholpen door een heel leger aan kleine grazers. Van reeën tot ganzen en van muizen tot rupsen. Wie bijvoorbeeld goed zoekt in de zomer kan op wilde peen en pastinaak de rupsen van koninginnenpages vinden.

14. Begraasd landschap

Op deze plek is het landschap aan de ene kant nog heel open, terwijl aan de andere kant een halfopen landschap ligt. Het halfopen landschap wordt al tientallen jaren begraasd en is deels begroeid met bomen en struiken, het open deel is veel korter geleden afgegraven en is daardoor nog veel meer open.

15. Blauwvleugelsprinkhaan

's Zomers kun je hier op de golvende vlakte liefhebbers van hete zandige plekken tegenkomen. Verschillende soorten zandbijen en wespjes én de fraaie blauwvleugelsprinkhaan. Als die voor je voeten opvliegt dan herken je 'm meteen!

16. Kwelvingers

In de Millingerwaard worden de geulen die gegraven zijn, gevoed met kwelwater. Dit water is gefilterd door het zand in de grond en dat levert schoon water op dat rijk begroeid is met kranswieren en fonteinkruiden.

17. Colenbrandersbos

Dit is een van de meest bijzondere bosjes van Nederland. Het is hardhoutooibos met eiken, fladeriepen en zoete kersen. Dit soort bos komt nog maar op een paar plekken langs de rivieren voor. In het voorjaar bloeien er maarts viooltje en gevlekte dovenetel.

18. Pioniers

Het landschap is hier nog behoorlijk kaal. Andere delen van de Millingerwaard zagen er kort geleden ook nog zo uit. De eerste soorten die zich hier vestigen noemen we pioniersoorten. Zo broeden op de kale plekken in de buurt van water kleine plevieren.

19. Zandwinning

Tot 2020 wordt hier zand gewonnen. Na afloop ligt ook in dit deel een geul. Mede dankzij de delfstofwinners is de Millingerwaard natuurgebied geworden. Delfstofwinning, verbetering van hoogwaterveiligheid en natuurontwikkeling gaan hier hand in hand.

